

Des del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament hem definit un **marc d'intervenció-emergència** en les actuacions en els països del Sud fonamentat en aquells aspectes que cal tenir en compte a l'hora d'actuar en una situació de crisi:

Una crisi no és un fenomen puntual

Analitzar una crisi amb una visió de procés afavoreix una intervenció més contínua i horitzontal, basada en l'empoderament de les contraparts locals per resoldre els seus problemes abans, durant i després de la crisi. Sense perdre de vista la preocupació de l'eficàcia immediata que requereix l'actuació en una crisi cal emmarcar les accions en processos d'acompanyament i de reforçament del potencial dels actors locals.

Les crisis, els conflictes o les catàstrofes comencen molt abans que l'arribada de les càmeres de televisió i acaben molt després que els equips d'emergència hagin abandonat el país. En aquest sentit, és necessari articular les accions d'emergència i de desenvolupament i trencar, d'aquesta manera, la dicotomia entre l'ajuda d'emergència i el suport al desenvolupament.

Actuar en territoris on s'hagi treballat prèviament

Les contraparts locals són els actors fonamentals del procés de reconstrucció transformador, amb les quals cal treballar en condicions d'igualtat, objectius i tasques, les quals es comparteixen i reparteixen. És fonamental conèixer qui són els actors locals i el seu paper en el territori afectat. És per això, que el treball que es promou des del Fons Català en situacions d'emergència se centra en el suport a aquelles entitats que de manera constant treballen sobre el terreny i amb les quals s'ha col·laborat prèviament en projectes de desenvolupament.

Actuar amb coneixement del context d'intervenció

És fonamental conèixer els elements que intervenen en el conflicte, comprendre i interpretar la dinàmica de la crisi i la motivació dels actors que hi participen. Així, tenir en compte la diversitat cultural i la naturalesa dels contextos en crisi és la manera de fugir de l'estandardització de les actuacions d'emergència i realitzar accions adequades a cada situació.

Promoure accions horitzontals basades en la participació de la població afectada i de la contrapart local

Treballar amb i a partir de l'altre implica: fer únicament allò que les organitzacions locals no poden realitzar (principi de subsidiarietat). És, doncs, necessari articular-se en el sentit de no promoure una acció aïllada, sinó que estigui articulada al territori i a les organitzacions socials vinculades, i que transcendeixi l'àmbit local.

substitució vs. cooperació

Cal que els poders locals i la participació ciutadana siguin eixos transversals dels models alternatius de desenvolupament que s'estan construint. Per això, és necessari promoure processos participatius, en el sentit que la intervenció compti amb la participació de la població beneficiària, així com els espais i els instruments de participació ciutadana (comitès d'emergència, assemblees comunals, etc.).

Per tal de no ubicar a les víctimes en una posició permanent de receptor passiu de l'ajuda cal actuar tenint en compte la dinàmica local de la societat civil, amb les seves fortaleses i debilitats, tot sabent que la població civil coneix en profunditat el seu propi entorn. Reforçar els actors locals és molt més que una simple modalitat d'intervenció, és l'objectiu a assolir per lluitar d'una manera duradora contra una crisi.

subjecte de l'acció vs. objecte o víctima de la situació

No promoure accions aïllades: tenir en compte el *continuum* emergència-rehabilitació-desenvolupament

S'ha de generar la necessitat de propostes alternatives a l'actual model de desenvolupament; un model alternatiu que asseguri la transformació de les condicions de vulnerabilitat i pobresa en què viu la majoria de la població afectada per conflictes, crisis o catàstrofes. La solidaritat i la cooperació impliquen un compromís amb una causa col·lectiva. Cal transcendir de l'àmbit individual a l'àmbit col·lectiu, per acompanyar processos, abans, durant i després de les accions contemplades en el marc dels projectes.

El projecte és un instrument dissenyat o formulat per desenvolupar una determinada estratègia d'emergència o desenvolupament, encaminada a donar resposta a una determinada necessitat. Amb l'execució s'espera resoldre un problema. Les accions d'emergència, malgrat que suposin una intervenció ràpida per respondre a una situació excepcional, requereix que s'emmarquin en períodes més llargs de temps i que reposin en processos participatius integrats.

acompanyar processos vs. donar suport a accions puntuals

Tenir en compte l'origen dels projectes: preguntar-se sobre les necessitats a partir de les quals s'ha generat la proposta d'intervenció (quines són i de qui són)

La identificació de la necessitat que s'espera resoldre, així com la congruència de les activitats proposades per assolir-les és un factor fonamental d'èxit o fracàs del projecte; en el sentit de preguntar-se si respon a les necessitats de la població beneficiària o a les dels donants.

dignificar vs. socórrer

No pensar que els diners són la solució, tenir-ne en compte la procedència, el moment i el context on arriben

Criteri d'oportunitat dels recursos: el que és important no és la quantitat de diners sinó el moment i el context on arriben. Els recursos són oportuns quan arriben en el moment adequat.

Actuar amb qüestionament del context previ a la crisi

Una intervenció solidària implica valorar la situació on es preveu intervenir i actuar per transformar-la, en el sentit d'acompanyar un procés de transformació de la realitat, el qual parteix del qüestionament i la recerca de solucions que transformin i no perpetuïn les condicions prèvies a la crisi.

Aquesta intervenció alternativa implica una dimensió ètica del concepte de solidaritat. La solidaritat és un exercici col·lectiu que implica el fet de compartir un projecte comú. La solidaritat implica la convicció de compartir objectius i ideals amb els col·lectius amb els quals s'està col·laborant a partir de projectes i accions de cooperació. Cal una resposta col·lectiva i compromesa per fer front a les altres violències generades a través de l'aplicació del model neoliberal a partir del qual el mercat està per damunt de les persones.

transformar vs. perpetuar

Tenir en compte els efectes futurs del desastre al territori on s'està intervenint

Cal adequar les accions de cooperació vigents a la nova situació després del desastre, la crisi o el conflicte.

En definitiva, en la recerca de solucions més eficients i més compartides, la resposta davant d'una crisi ha de permetre transcendir l'*impacte mediàtic* exercit pels mitjans de comunicació massius. Per això, si volem que l'ajuda d'emergència sigui més efectiva cal que la nostra actuació sigui:

ARTICULADA: en el sentit de no ser una acció aïllada, sinó que estigui articulada als governs locals i a les organitzacions socials vinculades al territori seleccionat, i que transcendeixi l'àmbit local.
acompanyar processos vs. donar suport a accions puntuals

PARTICIPATIVA: en el sentit que compti amb la participació de la població beneficiària i amb espais i instruments de participació ciutadana.
acompanyar vs. ajudar

HORIZZONTAL: en el sentit d'acompanyar subjectes actius en el procés de transformació de la seva pròpia realitat, enfront de finançar projectes d'ajuda a les víctimes.
subjecte vs. objecte (víctima)

COHERENT: en el sentit de respondre a les necessitats de la població beneficiària i no a les dels donants.
dignificar vs. socórrer

OPORTUNA: en el sentit que l'important no és la quantitat de diners sinó el moment i el context en què arriba. Els recursos són oportuns quan arriben en el moment adequat.

COMPROMESA: en el sentit d'acompanyar un procés de transformació de la realitat que parteix del qüestionament i la recerca de solucions que transformin i no perpetuïn les condicions prèvies a la catàstrofe.
transformar vs. perpetuar